

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Pedagogicznej
Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 82
Im. Jana Pawła II w Warszawie nr XXVII/2022/2023 z dnia 27.06.2023

**Program realizacji doradztwa zawodowego
dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 82 im. Jana Pawła II
w Warszawie
w roku szkolnym 2023/2024**

Opracowanie: Magdalena Stanisz
pedagog szkolny

Opracowany Program zajęć doradztwa zawodowego jest spójny z obowiązującym w szkole Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego. Zakłada, że wybór zawodu jest procesem długofalowym i wynikającym z predyspozycji, doświadczeń oraz decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia człowieka. Na wybór zawodu mają wpływ różne czynniki: wyznawane wartości, wiedza o samym sobie, wiedza na temat różnorodnych zawodów, ścieżek edukacyjnych oraz potrzeby i sytuacja na rynku pracy. Bardzo ważne jest planowe i systematyczne realizowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego od najmłodszych lat szkolnych, aby przygotować uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

CEL OGÓLNY DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem doradztwa zawodowego w klasach I-VI jest poznanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami oraz rynkiem pracy, kształtowanie proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji, oraz stwarzanie sytuacji sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności i zainteresowań uczniów.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery oraz podejmowania przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych przy uwzględnianiu własnych zasobów oraz informacji nt rynku pracy i systemu edukacji.

TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych:

1. **Poznanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Klasa I-III

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach I-III są wkomponowane w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej.

Zajęcia są realizowane na podstawie programu: Ale to ciekawe. Program nauczania dla klas I-III; Jolanta Okuniewska, Sabina Piłat, Beata Skrzypiec; MAC-edukacja.

Rekomendacje:

1. Zajęcia na podstawie publikacji: B. Czapła, B. Matyszewska, E. Ptasznik, M. Skoryna, „Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”, ORE, Warszawa 2017.
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz>)

2. Wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, które powinny być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej.

Klasy IV-VI

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Rekomendacje:

1. Zajęcia na podstawie publikacji Brzezińska-Lauk J., Kruk -Krymula E., Nikorowska K., „Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI–szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami” (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz>)
2. Wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, które powinny być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej

Literatura

<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Klasa VII-VIII

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII–VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

FORMY REALIZACJI TREŚCI

I. Obowiązkowe zajęcia z doradcą zawodowym

Tematyka zajęć w klasie VII

1. Po co nam doradztwo zawodowe? Zasady – kontrakt.
2. Zmapuj swoje preferencje.
3. Wszyscy jesteśmy zdolni – kwestionariusz inteligencji wielorakich.
4. Czym się interesuję? Karta zainteresowań.
5. Zgadnij jaki to zawód.
6. Zawody w moim najbliższym otoczeniu.
7. Jak wybrać szkołę?
8. Schemat edukacyjny.
9. Marzenia z terminem ważności.
10. Jeden zawód przez całe życie?

Tematyka zajęć w klasie VIII

1. Co lubię? Jakie mam umiejętności?
2. Moja marka osobista.
3. Czy to, czego się uczę, przyda mi się w przyszłości?
4. Jak może wyglądać praca w przyszłości?
5. Jakie jest Twoje zdanie?
6. Liceum, technikum czy szkoła branżowa?
7. Jak wybrać szkołę?
8. Moja szkoła – co zrobić, żeby źle wybrać szkołę?
9. Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaj ofertę szkół ponadpodstawowych.
10. Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda.

II. Indywidualne doradztwo edukacyjno – zawodowe

III. Zajęcia z nauczycielem wychowawcą, nauczycielem informatyki, nauczycielem języka angielskiego

IV. Udział w Dniach Kariery, Dniach Otwartych Centrum Kształcenia Praktycznego

V. Wycieczki zawodoznawcze.

Literatura:

1. „Scenariusze zajęć doradztwa zawodowego dla młodzieży”. Praca zbiorowa Zespołu pracowników Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu; Poznań 2013,

2. „Przykładowy program realizacji doradztwa edukacyjno – zawodowego w klasie VII Szkoły Podstawowej”. Beata Grzelak; ORE, Warszawa 2017,
3. „Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”. Praca zbiorowa; ORE, UE, FE, Warszawa 2017.
4. Mapa Karier – www.mapakarier.org
5. Bartosz B., „Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych”
http://static.scholaris.pl/mainfile/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.p
Dziurkowska A. i in.,
6. „Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”, ORE, Warszawa 2017
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

METODY I FORMY REALIZACJI DZIAŁAŃ

1. Godziny do dyspozycji doradcy zawodowego.
2. Psychoedukacja rodziców i uczniów.
3. Współpraca z instytucjami: urząd pracy, zakłady pracy, ochotnicze hufce pracy, uczelnie wyższe.
4. Wycieczki zawodoznawcze do szkół – korzystanie z oferty „Dni otwarte szkoły”.
5. Wycieczki do zakładów pracy.
6. Angażowanie młodzieży do umiejętnego spędzania czasu wolnego (koła zainteresowań, zajęcia sportowe, artystyczne).
7. Organizowanie spotkań dla rodziców i uczniów z przedstawicielami szkół.
8. Spotkania z uczniami i absolwentami ciekawych szkół.
9. Spotkania z przedstawicielem PUP.
10. Współpraca z pedagogiem szkolnym – pogadanki na lekcji wychowawczej.
11. Indywidualne porady zawodowe dla uczniów i rodziców.
12. Wykorzystywanie ankiet, kwestionariuszy podczas zajęć klasowych i porad indywidualnych.
13. Realizacja planu orientacji zawodowej - opracowywanie i wykorzystanie scenariuszy lekcji wychowawczych.
14. Prowadzenie teczek zawodoznawczych przez uczniów i wychowawcę klasy.
15. Redagowanie gazetki ściennej zawierającej informacje z doradztwa edukacyjno – zawodowego.
16. Tworzenie baz danych na temat lokalnych firm i pracodawców oraz ofert pracy.
17. Organizowanie uczniowskiego wolontariatu.
18. Współpraca z nauczycielami i rodzicami mająca na celu zapewnienie ciągłości działań w zakresie doradztwa.

EWALUACJA

Ewaluacja formatywna i końcowa pozwala na określenie mocnych i słabych stron podjętych działań. Jest punktem wyjścia do modyfikacji programu.

Sposoby ewaluacji:

- pytania ewaluacyjne,
- ćwiczenia ewaluacyjne,
- rozmowy indywidualne z uczniami, rodzicami oraz nauczycielami,
- informacje uzyskiwane od absolwentów na temat dalszej ścieżki edukacji i wyboru szkoły.

PODMIOTY Z KTÓRYMI SZKOŁA WSPÓŁPRACUJE PRZY REALIZACJI DZIAŁAŃ

- Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno – Społecznych i Szkoleń – Centrum Rozwoju Doradztwa Zawodowego (szkolenia, bieżąca wymiana informacji)
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawy- Biuro Edukacji
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr. 20 w Warszawie (cykliczne spotkania w ramach bemowskiej sieci współpracy doradców zawodowych, bieżąca wymiana informacji).

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ EDUKACYJNO - ZAWODOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2023/2024

	Tematyka działań	Termin realizacji działań	Metody i formy realizacji działań	Osoba odpowiedzialna
1.	Powołanie zespołu ds. orientacji i doradztwa zawodowego	Wrzesień 2023	Spotkanie, analiza potrzeb, dyskusja	Doradca zawodowy
2.	Diagnoza potrzeb doradczych uczniów	Cały rok szkolny 2023/2024	Rozmowa, obserwacja, sondaż	Doradca zawodowy
3.	Przygotowanie Programu realizacji doradztwa zawodowego w roku 2024/2025	Czerwiec 2024	Opracowanie, analiza materiału	Doradca zawodowy
4.	Zapoznanie rady pedagogicznej z z Programem realizacji doradztwa	Czerwiec 2024	Prelekcja	Wice dyrektor

	zawodowego w roku 2023/2024			
5.	Realizacja tematyki zawodoznawczej w poszczególnych klasach (w oparciu o treści WSDZ)	Cały rok	Zajęcia	Rada pedagogiczna, doradca zawodowy w kl. VII-VIII
6.	Realizacja zajęć wg. przekazanych scenariuszy	Cały rok	W zależności od rodzaju scenariusza	Pedagog szkolny, nauczyciele, wychowawcy kl. VII i VIII
7.	Poznanie różnych zawodów	Cały rok	Spotkania w szkole z przedstawicielami różnych zawodów	Wychowawcy, pedagog szkolny
8.	Diagnozowanie mocnych stron, uzdolnień, potrzeb i predyspozycji uczniów	Cały rok	Ankieta, obserwacja, rozmowa	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny
9.	Dni otwarte Centrum Kształcenia Praktycznego w Warszawie	Cały rok	Udział uczniów kl. VII-VIII	Wychowawcy, doradca zawodowy
10.	Udział uczniów w wycieczkach zawodoznawczych	Cały rok	Udział w wydarzeniach	Wychowawcy, pedagogy specjalni
11.	Udział uczniów w Dniach Kariery – Perspektywy 2024	III-IV 2024	Udział w wydarzeniu kl. VIII	Wychowawcy, pedagogy specjalni, doradca zawodowy
12.	Udział uczniów w konkursach o tematyce zawodoznawczej	Cały rok	Instruktarz i pomoc w przygotowaniu prac	Pedagog szkolny

13.	Rozwijanie aktywności uczniów w ramach wolontariatu	Wg. potrzeb	Akcje charytatywne, zajęcia dla klas	Wychowawcy klas, pedagog szkolny
14.	Organizowanie porad i konsultacji dla uczniów i rodziców	Cały rok	Zgodnie z potrzebą	Pedagog szkolny/doradca zawodowy
15.	Indywidualne konsultacje dla uczniów i rodziców	Cały rok	Rozmowa doradcza	Pedagodzy szkolni
16.	Monitorowanie realizacji planu doradztwa zawodowego w szkole	Cały rok	Obserwacja, rozmowy	Doradca zawodowy
17.	Ewaluacja formatywna i końcowa dotycząca realizacji WSDZ	Cały rok, czerwiec	Rozmowy, obserwacja	Doradca zawodowy

Literatura źródłowa:

1. „Scenariusze zajęć doradztwa zawodowego dla młodzieży”. Praca zbiorowa Zespołu pracowników Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu; Poznań 2013,
2. „Przykładowy program realizacji doradztwa edukacyjno – zawodowego w klasie VII Szkoły Podstawowej”. Beata Grzelak; ORE, Warszawa 2017,
3. „Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”. Praca zbiorowa; ORE, UE, FE, Warszawa 2017.
4. Mapa Karier – www.mapakarier.org